

Laki

kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 2 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohta, 35—38 §, 41 §:n 2 momentti, 43 §:n 1 momentin 2 kohta, 58 §, 83 §:n 2 ja 3 momentti, 86 §:n 1 ja 2 momentti, 91 §:n 1 momentti, 93 § sekä 95 §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentin 1 ja 2 kohdan, 35 ja 37 §:n sekä 38 §:n 2—5 momentin ruotsinkielinen sanamuoto ja 95 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1100/2024, 36 §, 41 §:n 2 momentti, 43 §:n 1 momentin 2 kohta, 58 § ja 91 §:n 1 momentti laissa 721/2025, 83 §:n 2 ja 3 momentti sekä 86 §:n 1 ja 2 momentti laissa 1376/2025 ja 93 §:n ruotsinkielinen sanamuoto laissa 322/2024, sekä
lisätään lakiin uusi 96 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tämän lain 4 luvun säännöksiä kuntapaikalle ohjaamisesta sekä 61—66 §:n säännöksiä kustannusten korvaamisesta kunnalle tai hyvinvointialueelle sovelletaan henkilöön:

1) joka saa vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle, neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1347 tarkoitettua kansainvälistä suojelua;

2) jolle on hänen haettuaan kansainvälistä suojelua myönnetty oleskelulupa ulkomaalaislain 51, 52 tai 113 a §:n perusteella;

35 §

Edustajan määrääminen

Edellä 2 §:n 6 momentissa tarkoitettulle lapselle, joka on Suomessa ilman huoltajaa tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 39 §:ssä tarkoitettua edustajaa, on määrättävä edustaja viivytyksettä.

Hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on tehtävä hakemus edustajan määräämisestä kuultuaan lasta ja otettuaan huomioon lapsen etu 4 §:ssä säädettyllä tavalla.

Edustajan määrää se käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä lapsen kotikunta sijaitsee. Käräjäoikeuden tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hovioikeuteen. Edustajan määräämistä koskevaa päätöstä on noudatettava, vaikka päätös ei ole saanut lainvoimaa.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava hyvinvointialueelle, kunnalle, Maahanmuuttovirastolle ja väestötietojärjestelmään lapsen edustajan määräämistä tai tehtävästä vapauttamista koskevista päätöksistä.

Jos lapsella on edustajan hoidettavana holhustoimesta annetun lain (442/1999) 66 §:ssä tarkoitettua omaisuutta, käräjäoikeuden on ilmoitettava edustajan määräämisestä holhousviranomaiselle edustajan tehtävän merkitsemiseksi holhousasioiden rekisteriin.

Hyvinvointialueen tai Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvan kunnan on ilmoitettava ilman huoltajaa olevalle lapselle, että hänelle on määrätty edustaja sekä siitä, miten edustajan toiminnasta voi tehdä kantelun.

36 §

Edustajatoiminnan hallinnointi

Elinvoimakeskus vastaa edustajatoiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

Edustajan tulee pyynnöstä toimittaa elinvoimakeskuksen nähtäväksi rikosrekisterilain (770/1993) 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ote rikosrekisteristä.

37 §

Edustajan kelpoisuus ja tehtävät

Tämän lain nojalla määrättävän edustajan kelpoisuuteen sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 40 §:ssä säädetään.

Edustajan tehtävänä on:

1) käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen henkilöä koskevissa asioissa noudattaen, mitä oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 1 ja 2 §:ssä, hallintolain 14 §:ssä sekä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 25 §:ssä säädetään;

2) käyttää huoltajalle kuuluvaa puhevaltaa lapsen varallisuutta ja taloutta koskevissa asioissa noudattaen, mitä holhustoimesta annetussa laissa säädetään;

3) varmistaa tehtävässään lapsen edun turvaaminen;

4) avustaa lasta yhteydenpidossa lapsen perheenjäseniin ja muihin omaisiin; ja

5) avustaa lasta ulkomaalaislain mukaisissa menettelyissä.

Ennen lapsen henkilöä tai varallisuutta koskevan päätöksen tekemistä lasta on kuultava 4 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Edustajan tehtäviin ei kuulu lapsen päivittäinen hoito, kasvatus tai muu huolenpito.

38 §

Edustajan vapauttaminen tehtävästään ja edustajan tehtävän lakkaaminen

Jos edustajan määräämisen jälkeen ilmenee, että lapsella on Suomessa huoltaja tai lapselle määrätään huoltaja, edustaja on vapautettava tehtävästään, jollei vapauttaminen ole lapsen edun vastaista. Edustaja voidaan vapauttaa tehtävästään, jos hän sitä pyytää tai on sairauden tai muun syyn vuoksi estynyt hoitamaan tehtävänsä tai ei hoida tehtäviään asianmukaisesti taikka jos siihen on muu erityinen syy.

Edustajan tehtävästä vapauttamista koskevan hakemuksen käräjäoikeuteen voi tehdä edustaja, 15 vuotta täyttänyt lapsi itse, hyvinvointialue, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta, lapsen huoltaja tai muu lapsen laillinen edustaja.

Edustajan vapauttaa tehtävästään käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä lapsen kotikunta sijaitsee. Käräjäoikeuden tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hovioikeuteen.

Edustajan tehtävästään vapauttamista koskevaa päätöstä on noudatettava, vaikka päätös ei ole saanut lainvoimaa.

Käräjäoikeuden ilmoitusvelvollisuuteen sovelletaan, mitä 35 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään.

Edustajan tehtävän lakkaamiseen sovelletaan, mitä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 43 §:ssä säädetään.

41 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu, kehittäminen ja toimeenpano

Elinvoimakeskuksen on tehtävä alueellista suunnittelua yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden, Maahanmuuttoviraston, alueella sijaitsevien vastaanottokeskusten ja perheryhmäkotien sekä muiden kuntaan ohjaamisen kannalta keskeisten viranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

43 §

Kuntaan ohjaaminen

Elinvoimakeskuksen on ohjattava 42 §:ssä tarkoitettulla sopimuksella sovitulle kuntopaikalle:

2) vastaanottokeskuksen esityksestä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettu henkilö, jolla on kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuja erityisiä vastaanottotarpeita.

58 §

Alueellinen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä

Elinvoimakeskus voi asettaa alueellisen maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän. Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea elinvoimakeskusta 55 §:ssä tarkoitettujen tehtävien toteuttamisessa. Yhteistyöryhmällä voi olla muitakin maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä tehtäviä. Yhteistyöryhmään voi kuulua alueen kuntia, hyvinvointialueita, poliisi, vastaanottokeskuksia, muita viranomaisia, elinkeinoelämän edustajia sekä järjestöjä, yhdistyksiä, yhteisöjä ja kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja toteuttavia palveluntuottajia.

83 §

Kuntaan ohjaamisen alueellinen tiedonsaanti

Muulla kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla, hyvinvointialueella ja elinvoimakeskuksella on oikeus saada toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 42—44 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisella on oikeus saada Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja

elinvoimakeskukselta maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 42 ja 43 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä.

86 §

Kotoutumista edistävien palveluiden tarjoamiseen liittyvä tiedonsaantioikeus

Kunnalla ja työvoimaviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja Digi- ja väestötietovirastolta 14 §:ssä tarkoitettua osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja 16 §:ssä tarkoitettua kotoutumissuunnitelman laatimista varten välttämättömät tiedot maahanmuuttajista, joille on laadittava 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi.

Kunnalla, hyvinvointialueella ja työvoimaviranomaisella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä toisiltaan, Kansaneläkelaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, vastaanottokeskukselta ja Digi- ja väestötietovirastolta 14 §:ssä tarkoitettua osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja 16 §:ssä tarkoitettua kotoutumissuunnitelman laatimista varten välttämättömät tiedot maahanmuuttajista, jos hyvinvointialue osallistuu 14 §:ssä tarkoitettuun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.

91 §

Ohjaus- ja valvontatehtäviin liittyvä tiedonsaantioikeus

Elinvoimakeskuksella on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 55 §:n 1 momentin 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot kunnalta, hyvinvointialueelta, Lupa- ja valvontavirastolta, 35 §:ssä tarkoitettulta edustajalta ja tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta sekä 55 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta ja vastaanottokeskukselta.

93 §

Alaikäisen edustajan tiedonsaantioikeus

Edellä 35 §:ssä tarkoitettulla edustajalla on oikeus saada maksutta ja salassapitosäännösten estämättä 37 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi välttämättömät tiedot Maahanmuuttovirastolta, hyvinvointialueelta, vastaanottokeskukselta, kunnalta, Kansaneläkelaitokselta, perheryhmäkodilta sekä tässä laissa tarkoitettulta palveluntuottajalta.

Maahanmuuttoviraston on viipymättä ilmoitettava 35 §:ssä tarkoitettulle edustajalle sellaisista edustettavaa lasta koskevista seikoista, joiden arvioidaan olevan merkityksellisiä edustajan 37 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa.

95 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuun muuhun kuin käräjäoikeuden päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. Muutoksenhausta kunnan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaiseen päätökseen säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 17 luvussa.

96 a §

Salassapitovelvollisuus

Tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa.

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä kesäkuuta 2026.

Helsingissä 9.6.2026

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sisäministeri Mari Rantanen